

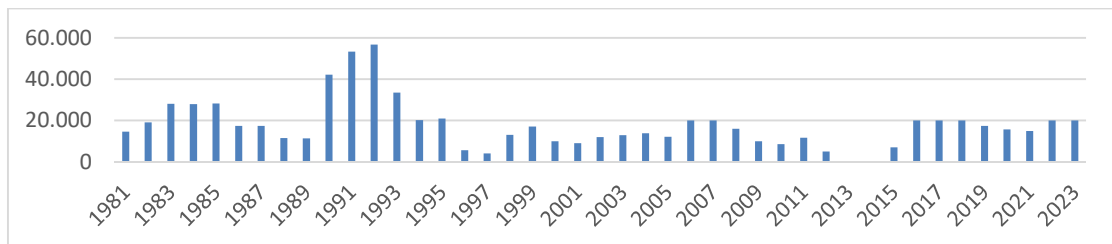

INFORME SOBRE ELS TRACTAMENTS AERIS DE CONTROL DE PROCESSIONÀRIA 2024

Introducció

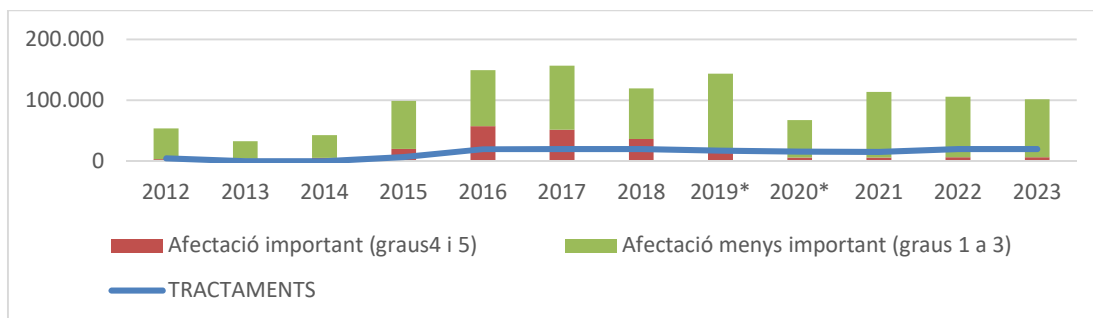
La processionària del pi és un defoliador autòcton de les pinedes catalanes que, en ocasions, esdevé plaga. Cal tenir present que els perjudicis que ocasiona la processionària van molt més enllà dels danys a l'arbrat i al paisatge. La processionària també produeix importants perjudicis a la població i a les economies locals (inconvenients per la gestió agro-forestal, per al turisme rural, la recollida de bolets, l'excursionisme...). Però en molts casos, a més d'un problema de sanitat forestal, cal considerar-lo un problema de salut pública, per l'afectació als animals domèstics i, sobre tot, a les persones (urticàries, al·lèrgies...).

La única tècnica eficaç de controlar aquesta plaga a escala forestal són els tractaments aeris i, ateses les seves competències, des de l'any 1981 ha estat el Departament qui ha efectuat aquests treballs de control. Els darrers anys, les superfícies tractades han estat al voltant de 20.000ha.

Gràfic 1: Tractaments aeris de control de processionària del pi (hectàrees)

Cal recordar que aquests tractaments aeris de control estan declarats obligatoris i d'utilitat pública (Ordre AAM/346/2012, de 22 d'octubre) i que la seva realització es fa en coordinació amb el Servei de Sanitat Vegetal (DG Agricultura i Ramaderia), que aprova el Pla d'Aplicacions Aèries i inspecciona els treballs.

Gràfic 2: Afectacions per processionària del pi i tractaments (hectàrees)

Per altra banda, les anomalies climàtiques produïdes els darrers anys (principalment la manca de fred a la tardor i a l'hivern) han originat que la població de processionària tingui uns desequilibris que, si no es fan tractaments aeris de control anualment pot fer que les afectacions siguin molt més importants. A més, els darrers anys s'estan produint mortalitat de pins intensament afectats anys anteriors per processionària que, en disminuir de manera considerable la seva vitalitat, són molt més susceptibles a la sequera o als perforadors. Aquest increment de la mortalitat a les pinedes afectades per processionària també afecta de forma molt directa a la seva susceptibilitat als incendis forestals, ja que incrementa els nivells de combustible disponible.

També cal tenir present que la fixació de carboni per part de les masses forestals depèn de la seva vitalitat. D'aquesta manera, determinades masses (molt envellides o en un estat fitosanitari dolent) poden tenir un balanç de carboni neutre o, fins i tot, negatiu, en emetre més CO₂ per respiració que fixar O₂ per fotosíntesi. Els arbres que perden molta de la seva capacitat fotosintètica per defoliacions (com és el cas dels afectats per processionària, que poden quedar totalment defoliats) veuen molt disminuïda la seva funció de fixació de carboni. Per aquesta raó, està reconegut que no només les actuacions de protecció davant els incendis forestals sinó també determinades actuacions silvícoles com el control de malures i plagues milloren la acumulació de biomassa i carboni a les masses forestals.

Atesa tant la biologia de la processionària i el producte a utilitzar, els tractaments s'han de realitzar en una època molt concreta (entre finals de setembre i començaments de novembre) com el procediment de contractació i adjudicació dels contractes, per a garantir que estiguessin adjudicats tant el subministrament dels productes com la prestació dels serveis aeris (avió i helicòpter) amb temps suficients per a planificar la campanya, es va optar per fer dos Acords Marc per a que, un cop adjudicats, es poguessin prorrogar i tramitar els anys següents els contractes basats, evitant el risc que qualsevol endarreriment en algun dels quatre expedients pogués posar en perill la campanya de tractaments (o fer que es disposés del producte i no dels serveis aeris o a l'inrevés). No obstant això, finalment l'any passat no es van prorrogar els acords marc.

Situació actual

Tot i que encara s'està recopilant la informació relativa a les superfícies afectades corresponents a aquesta tardor/hivern, tot fa preveure que les afectacions siguin més importants que els darrers anys (observacions dels tècnics de sanitat forestal, escrits dels tècnics forestals de comarques i d'ajuntaments i consells comarcals demanant informació i que es facin tractaments enguany...).

Com s'ha esmentat, el propassat any no es van poder prorrogar els Acords Marc de subministrament del producte i de prestació de serveis aeris, per la qual cosa enguany es considera que convindria fer **quatre nous contractes anuals**.

En la línia dels acords i contractes d'anys anteriors es plantegen dos expedients amb dos lots cadascú:

- **Contracte de subministrament del producte.**

Es demanen productes que, d'acord amb el *Registro de Productos Fitosanitarios* (MAPA), estiguin autoritzats per a fer tractaments aeris de control de processonària del pi a ultra baix volum a base de *Bacillus thuringiensis kurstaki*.

Es considera fonamental mantenir **dos lots excloents** tant per a poder continuar fent cada any una comparació dels productes com per a garantir el subministrament en el cas que una única empresa adjudicatària tingués problemes sobtats en la fabricació del producte (els productes biològics es fabriquen per encàrrec) i per a detectar i evitar possibles problemes de resistència local dels insectes plaga a una determinada soca.

La dosificació es de **3l/ha** i es farà un únic tractament per zona.

Atesa la pujada de les matèries primeres des de la data del concurs de l'anterior Acord Marc, s'ha decidit pujar el preu de licitació fins a **12,34€/l** (sense IVA). En aquest contracte es posen una sèrie de requisits, però únicament es valora el preu de les ofertes per a fer les dues adjudicacions.

Enguany es planteja fer el tractament a 17.500ha i, com la dosificació del producte serà de 3l/ha, el subministrament de **52.500l**, en dos lots un de 37.800l (millor oferta econòmica) i un altre de 14.700l.

El pressupost total de licitació serà, per tant de 647.850,00€ (sIVA) i de **712.635,00 €**, IVA inclòs (lot 1: 513.097,00€ i lot 2: 199.538,00,€) i el procediment serà obert sotmès a regulació harmonitzada (criteri únic de valoració: preu).

- **Contracte de serveis aeris.**

En funció de la orografia i de diferents qüestions logístiques (superfície dels polígons de tractament, distància als llocs d'aterratge,...) els treballs es fan amb avió o amb helicòpter i, per tant, al contracte hi ha dos lots. La superfície a fer amb cada mitjà es la meitat (**8.750ha**) i els preus unitaris són de **11,44€/ha** per al lot 1 (avió) i **20,35€/ha** per al lot 2 (helicòpter).

A ambdós lots s'establiran criteris objectius de valoració diferents al preu (experiència, instrumentació complementària,...) que tenen un 30% del pes (front el 70% del preu).

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Bocos
i Gestió del Medi**

L'import total de licitació serà de:

Lot 1 (avió): 8.750*11,44=	100.100,00€
Lot 2 (helicòpter): 8.750*20,35=	178.062,50€
TOTAL:	278.672,50€

(aquests serveis estan exclosos d'IVA)

Cal esmentar que probablement es demani cofinançament FEADER i que els fons del Departament probablement estiguin vinculats a la fixació de Carboni

Conclusions/propostes

- 1) Enguany es preveu que les afectacions per processionària siguin més extenses i intenses que els darrers anys. Per altra banda, tant l'atenció dels mitjans de comunicació com les sol·licituds de tractaments per part d'ajuntaments i consells comarcals estan sent més abundants que anys anteriors. Per aquestes raons, es considera que **caldria assegurar que els tractaments es puguin realitzar, garantint la reserva dels crèdits** (enguany, atesa la pujada dels preus unitaris, la superfície que es planteja tractar, 17.500ha, és d'un 15% inferior a la dels darrers anys).
- 2) Per fer possible els tractaments **cal tramitar aquests expedients amb la màxima prioritat i urgència possible** ja que si no estan els quatre contractes signats abans de mitjans de mitjans de setembre no es podran fer els tractaments.

Jorge Heras Dolader
Cap de la Secció de Sanitat Forestal
i Adaptació al Medi